

[Hendriksen.]

at erhverve Butik o. s. v. til Filialer. Jeg synes, at dette er ganske indlysende, og jeg kan ikke finde, at dette har noget som helst at gøre med det Faktum, at Sagen ligger helt anderledes, naar København og de store Provinsbyer, naar hele den bedrøttede Del af Befolkningen kommer ud for denne Form for Forretningsførelse. Det er her, Kædeforretningerne vil begynde, og naar man saa arbejder sig videre frem, kommer i anden Omgang Turen til de smaa Byer, ja sikkert ogsaa efterhaanden til Landdistrikterne.

Jeg tror derfor, at det er nødvendigt, at dette høje Ting og den høje Regering har sin fulde Opmærksomhed henvendt paa, hvad jeg her har anført, og jeg haaber, at man ved den fortsatte Behandling af dette Lovforslag vil optage de her fremsatte Bemærkninger til Overvejelse og Drøftelse.

Bestemmelserne vedrørende Grosserer-Societetets Komité kan jeg ganske tiltræde. Grosserer-Societetets Komité er en Institution af ganske særlig Art, der gælder ganske særlige Love for Societetets Arbejde. Det glædede mig da ogsaa, at det ærede Medlem Hr. J. P. Larsen, erkendte, at Grosserer-Societetets Virksomhed var af nyttig Art — bl. a. som responsagivende har Komiteen sin store Betydning —, og jeg tror, at det vilde være i allerhøjeste Grad uklogt at søge at rokke ved Komiteen og dens Traditioner; men jeg forstod ogsaa det ærede Medlems Udtalelser saaledes, at dette heller ikke var hans Hensigt.

Det er sikkert et almindeligt Ønske, at de store og omfattende Spørgsmaal, Lovforslaget omhandler, underkastes en indgaaende og saglig Udvalgsbehandling med det Formaal for Øje at naa til en for de mange i Sagen interesserede Parter tilfredsstillende Løsning, og til et saadant sagligt Arbejde tilsiger vi vor Medvirken.

Rasmussen (Gylling): Den Lovgivning, som vi her beskæftiger os med, er af meget vidtrækkende Betydning, og det er klart, at vi ikke ved denne Førstebehandling kan gaa i Enkeltheder med de mange forskellige Paragraffer og Forhold. Jeg for min Part gaar i min Opfattelse specielt denne Lov vedrørende ud fra den Betænkning, som foreligger, og som jo er Vidnesbyrd om, at der er gjort et stort Arbejde, og gennem hvilken mange af de Mennesker, som har størst Kendskab til disse Ting, har udtrykt sig.

Jeg mener, at ved en saadan Erhvervslovgivning er der to Hovedhensyn at tage:

Hensynet til de næringsdrivende, om hvem Loven skal handle, og Hensynet til Forbrugerne. Det er mit Indtryk, at Lovforslaget i saa Henseende har delt Sol og Vind lige — i saa høj Grad, som nu en Gang en Lov kan gøre det.

Naar man lægger den Betragtning til Grund, som er udtrykt i Grundloven, at al Indskrænkning i den frie og lige Adgang til Erhverv, som ikke er begrundet i det almene Vel, skal hæves, er der meget af det, som er sagt i Dag, som man ikke kan give sin Tilslutning, særlig af det, som den ærede Ordfører for det konservative Parti (Hendriksen) udtalte. Meget af det, det ærede Medlem sagde, vilde nemlig, hvis det blev gennemført i den Form, det ærede Medlem antydede, i høj Grad betyde en Indskrænkning i den almindelige og lige Ret til at drive Erhverv.

Lovforslaget er jo intet Brud med det hidtilværende, det er nærmest, som det allerede er sagt, at betegne som en à jour Føring og en Modernisering af den Lov, der blev vedtaget i 1857. Om denne Lov er der delte Meninger. Jeg har altid haft den Opfattelse — og det tror jeg har været den almindelige —, at det var en god Gerning, man gjorde, da man ophævede det fortrustedes Lavsvæsen. Ordføreren for Venstre lovpriste dette Lavsvæsen og hævdede, at dette særlig var Grunden til den Dygtiggørelse, der er sket indenfor Erhvervslivet. Jeg erkender, at der har fundet en rig Udvikling Sted i den Tid, der siden da er forløbet; men jeg maa sige, at min Opfattelse altid har været den, at det først er, efter at Lavsvæsenet var blevet ophævet og Frikonkurrenzen indført og de frie Forhold udviklede sig, at Haandværket har gennemgaaet denne rige Udvikling.

Jeg kan altsaa ikke deltage i en saadan Lovprisning, og den Næringslov, vi nu er i Færd med at bringe til et Resultat, skal ingenlunde føre til yderligere Tvangsregler og yderligere Indskrænkninger i den frie Adgang til Erhverv, som jeg mener der med visse nødvendige Begrænsninger bør være.

Det er, som sagt, ingen Revolution, der sker ved dette Lovforslags Gennemførelse, langt fra. Paa den anden Side er det rigtigt, at det meget, der er sket indenfor Erhvervslivet i de senere Aar, begrundes, at der træffes andre Foranstaltninger end hidtil, og derfor tror jeg ogsaa, at det er rigtigt, hvad de andre Ordførere har udtalt, at det vil blive hilst med Glæde i Erhvervslivet, om en saadan Lov kunde blive gennemført i Løbet af en forholdsvis kort Tid.

Paa et andet Hovedpunkt synes det